

ВІКТОР ЗАРУБА

**АЛЕКСЄЄВИ:
ЯК МИНАЄ
ЗЕМНА СЛАВА**

Дніпро | ЛІРА | 2022

УДК 929.52(477)(082)
З-35

Заруба В. М.
З-35 Алексєєви: як минає земна слава. Дніпро: ЛІРА, 2022. 178 с.; іл.

ISBN 978-966-981-557-6

У книжці репрезентовано історію відомої у старій Катеринославщині дворянської родини Алексєєвих. Наведено відомості про їхню генеалогію, землеволодіння, культурну спадщину. Особливу увагу акцентовано на подіях 1914–1924 рр., які відтворено за спогадами княгині Віри Георгіївни Урусової (уродженої Алексєєвої). Видання ілюстроване, а його зміст зацікавить істориків, краєзнавців, працівників архівних установ, бібліотек й музеїв.

Для оформлення обкладинки використано репродукції картин російського художника Івана Владімірова (1869–1947) «Розгром поміщицької садиби» (1926 р.) та «Генерал князь Васильчиков пасе козу: Sic transit gloria mundi» (1922 р.). Світлини до тексту взято із колекцій Дніпровського національного історичного музею, ресурсів інтернету, відкритих джерел та з архіву автора.

УДК 929.52(477)(082)

ISBN 978–966–981–557–6

© Заруба В. М., 2022
© ЛІРА, 2022

*Усьому свій час: час народжуватися і час помирати, час сіяти і час жати,
час руйнувати і час будувати, час розкидати каміння і час його
збирати, час мовчати і час говорити. Що було, те й буде, і що робилося,
те й робитиметься, і все минеться, бо немає нічого нового і вічного під сонцем.*

ПЕРЕДМОВА

«Дамоклів меч висить над усіма, і умови життя стали настільки жахливими і важкими, що більше ні в чому немає упевненості... Усі дні зараз наповнені суцільним клопотом і це стало нестерпним, і я запитую себе, коли це існування з його жалюгідними турботами нарешті припиниться, чи вдасться йому коли-небудь притлумити наше почуття шляхетності та прагнення до чогось вищого. Чи станемо ми нищими і злими духом? Господи, нехай цього не станеться. Допоможи нам пам'ятати ті високі ідеали, красу, яку посіяв Бог, добро, яке є у нашій спадщині, наше щасливе минуле, давайте слідувати за маяком світла, що пронизує цю темряву, допоможи нам триматися за надію на кращий світ».¹

Такі слова, скрушно сказані наприпочатку 1918 р., прочитав я у меморіях спадкової дворянки Віри Алексєєвої. І хоча вона тоді ще не знала, що побачені і пережиті жахи — це лише початок «бедствий грядущих», все ж вони чомусь нагадали мені випадково давно знайдені у старих виданнях рядки із плачу (лементу) акростихового анонімного автора XVII ст. по загубленій Україні, які так перегукувалися із емоційними ремінісценціями Самійла Величка про згубу «України тогобочної», коли козаки пропали, самі себе звоювали: «Меновите, хто хоцеш, прийди і очима своїми обач, що ся в мирі дієт, снатъ з волі божой, хто хоцет, то ся з нас смієт!».² Цей «лемент людей побожних», вочевидь, ніколи не припинявся в Україні. Лише помітно стихав, щоб вибухнути із новою силою.

Рід Алексєєвих належав до російського нобілітету Південної України, вагомим елементом формування якого стала українська козацька старшина Гетьманщини. Як і багато в чому, українці й тут виступили надійним резервуаром людських ресурсів для імперських амбіцій московитів. Забувши, що вони зовсім іншого походження і культури, ніж загарбники, кинулися їм в обійми, знехтувавши власним народом, який радо і охоче перетворювали у кріпосних рабів. Та й сам той народ — «чужим поводитирів

¹ Letters of life in an aristocratic Russian household before and after the revolution. Amy Coles and princess Vera Urusov. Lewiston – Queenston – Lampeter: Edwin Mellen Press. 2000. 433 p. Запис від 26 січня 1918 р. С. 307.

² Анонім XVII ст. «Лямент людей побожних». *Українська поезія. Середина XVII століття*. Упорядники В. І. Кречотень та М. М. Суліма. Київ, 1992. С. 115–116.

своїх віддав».³ Імперія ж гоїно використовувала творчий потенціал поневолених, привласнюючи їхні досягнення. А від уявної українськості перекинчиків залишалися хіба що прізвища.

За висновками дослідників, проникнення козацької старшини на ці простори пов'язувалося зі створенням поселених полків та виникненням на територіях їхньої дислокації Нової Сербії та Слов'яно-Сербії.⁴ Згодом на теренах Новоросійської губернії (1764–1783), Азовської губернії (1775–1783) та Катеринославського намісництва (1783–1796) поселилися і вкорінилися поміщики – основа майбутнього нобілітету.

За нашими спостереженнями та даними старших істориків, за національним складом у середовищі місцевого дворянства українці займали близько 25 %. Це були вихідці із Гетьманщини, Слобожанщини та знищеного окупантом Запорозжя. Найбільше дворянських родин українського походження започаткували діти козацьких старшин із Лівобережжя. Серед них мали місце навіть нащадки та родичі українських гетьманів: Апостола, Іваненка, Полуботка, Розумовського, Самуся, Скоропадського та Ханенка. А Ставицькі походили із родини самого Богдана Хмельницького.

Доволі осіло і нащадків відомих козацьких полковників та сотників. Із Миргородського полку – Байдаки, Бродські, Гегели, Лапи-Данилевські, Родзянки; із Полтавського – Магденки, Ілляшенки, Кащенки, Кованьки, Куличенки; із Гадяцького – Салогуби, Харченки; із Прилуцького – Стороженки. Серед інших також Бутовичі, Значки-Яворські, Кулябки, Кулябки-Корецькі, Леонтовичі, Ломиковські, Лукашевичі, Максимовичі, Модзалевські, Нечаї, Новицькі, Папчинські, Паскевичі, Савицькі, Чуйкевичі та інші. Нами вже запропоновано просопографічний портрет усього катеринославського дворянства,⁵ а також дослідження історичної долі окремих родин: Абаз, Гофштетерів, Полів,⁶ Гаркушевських, Нечаєвих, Савельєвих, Савицьких.⁷ Однією із них, в означеному переліку, була і родина Алексєєвих, про яких, власне, ця розповідь.

Самозрозуміло, що Південна Україна тоді не була ні Україною, ні українською. Цю територію завоювала від турків та татар Російська імперія і назвала Новоросією. І заселила її таки ця сама держава, роздаючи землі поміщикам, які привезли в безлюдні степи селян і осадити села. Тобто українці були лише серед поміщиків і серед селян. Якось мудрий московський «стихотворець» Олександр Пушкін, захищаючи себе і водночас кепкуючи та глузуючи над «дурними хохлами», лукаво і цинічно написав: «Не торговал мой дед блинами,.. в князя не прыгал из хохлов».⁸

Очевидно, що для нього «хохли» були «грязью», позаяк московський архетип стверджує, що «в князи прыгают из грязи». Проте окремі представники дуже поважних малоросійських родин змогли скористатися можливостями, які надавала імперія за вірну службу, і стрибнути із грязі та в князі. При цьому для великоросійських еліт вони завжди залишалися «хохлами» і «грязью». Особливо багато звинувачень саме у цьому лилося на голови найвірніших служак агресивної петербурзької імперії – фельдмаршала Кирила Розумовського і його брата Олексія, канцлера Олександра Безбородька, очільника Державної Думи Михайла Родзянка та й інших малоросів.

ДИНАСТІЯ АЛЕКСЄЄВИХ

Відома та впливова у Катеринославській губернії родина Алексєєвих, на нашу думку, теж походила із козацької старшини. І хоча наразі для впевненого ствердження прямих документальних доказів бракує, опосередковані дані дозволяють висловити означене припущення у вигляді певної інтелектуальної конструкції. Крім окремих документальних згадок, нашу гіпотезу підтверджують також опосередковані джерельні фактори, добути герменевтично-компаративістським шляхом.

Перші відомі представники цього роду – Іларіон Спиридонович та його брати – не мають у нобілітаційній справі вказівок на предків: ні на батька, ні на діда (батька Спиридона).⁹ Виходячи з аналізу та синтезу наявної інформації, припускаємо, що вони є нащадками стародубського полковника Тимофія Олексєєвича-Алексєєва. Спробуємо обґрунтувати цю гіпотезу.

Тимофій Олексійович, який прозивався і писався як Алексєєв, за версією дослідників історії Сіверщини, належав до роду православної шляхти Журавок.¹⁰ Тобто син Олексія (Алексєя), брат Івана і дядько Луки Журавок, які мали садиби у Новгороді-Сіверському, Погарі та Стародубі і були впливовими діячами та дідами того закутка Гетьманщини. Спочатку Тимофій займався ремеслом,¹¹ а у 1654 р. вступив на військову службу козаком полкової Стародубської сотні і вже у лютому того року став сотенним старшиною. Згодом обирався стародубським городовим отаманом, призначався наказним стародубським полковником, ба, навіть наказним сіверським гетьманом.¹² У важкі

новельможного князя Безбородько отримав не від так званої Катерини Олексіївни, а від Павла Петровича, в день коронації.

⁹ РГИА (Российский государственный исторический архив). Ф. 1343. Оп. 51. Д. 98. Родословная книга внесенных во оную дворян Екатеринославской губернии в течении 1798–1819 гг. Л. 1–184. Л. 3, 29–30, 126–127, с оборотами (Алексєєвы). РГИА. Ф. 1343. Оп. 45. Д. 608. Алфавит дворянских дел Екатеринославской губернии за 1813–1848 гг. (Алексєєвы).

¹⁰ Універсали Івана Мазепи 1687–1709. Частина друга. Київ – Львів, 2002. С. 673. За Алексєєвими у Новомосковському повіті була ділянка землі, яка називалася «пустош Журавка». Можливо, що це лише збіг.

¹¹ Еліти і цивілізаційні процеси формування націй. Збірник статей. Т. 1. Київ, 2006. С. 215.

¹² Заруба В. М. Козацька старшина Гетьманської України (1648–1782). Персональний склад та родинні зв'язки. Дніпропетровськ: Ліра, 2011. С. 484–485. Кривошея В. В. Козацька старшина Гетьманщини. Енциклопедія. Київ: Стилюс, 2010. С. 63–64, 736.

³ Леся Українка. Товаришці на спомин (1896 р.).

⁴ Полонська-Василенко Н. Д. Заселення Південної України в половині XVIII ст. (1734–1775). Частина I. Заселення Нової Сербії та Слов'яносербії. Мюнхен: УВУ, 1960. С. 204–222.

⁵ Заруба В. М. Загублені у часі. Нариси з історії катеринославського дворянства. Дніпро: Ліра, 2020.

⁶ Заруба В. М. Історико-генеалогічний збірник. Студій з історії України. Книга четверта. Дніпро: Ліра, 2021.

⁷ Заруба В. М. Українська метрика. Студії з історії України. Книга 3. Дніпропетровськ: Ліра, 2016.

⁸ Пушкін А. С. Моя родословная. Як пишуть поетові коментатори, «прыгнул из хохлов в князя А. А. Безбородко, сын малороссийского генерального писаря; он был возвышен Екатериной II, которая присвоила ему сперва графское достоинство, а затем и титул светлейшего князя». Вочевидь, вони погано знають історію, тому уточнимо: титул яс-

часи Чигиринських та Кримських походів двічі обіймав уряд стародубського полковника: у 1676–1678 рр. та у 1687–1689 рр. І коли за віком подав до демісії, на цій посаді на тривалий час його змінив ще один пробанд впливової катеринославської дворянської родини – Михайло Андрійович Миклашевський (1640–1706). Останнього, убитого у боях за Несвіж, замінив Іван Скоропадський (1706–1709), а коли того Петро I призначив гетьманом, полковником став Лук'ян Журавка (1709–1719), котрий у документах вже називає Тимофія Олексійовича своїм дядьком. Ці три впливові родини і утримували Стародубщину на зламі століть.¹³

Тимофій Олексійович мав сина Івана, якого одружив з донькою Спиридона Ширая Євфимією, сестра котрої вже була заміжня за сином М. А. Миклашевського. За тодішньою побутовою і канцелярською традицією/звичкою Івана Тимофійовича у документах називають або родовим прізвиськом Алексеєв, або батьківським – Тимошенко. У березні 1706 р. у бою біля Несвіжа його захопили у полон шведи. Наприкінці 1707 р. Іван повернувся додому хворим і немічним. Тому у травні 1714 р. ще молодим помер у Стародубі та був похований поряд з батьком побіля Покровської церкви. Євфимія пішла до монастиря і у 1729 р. згадана як черниця Катерина.¹⁴ Коли у 1712 р. у подружжя народився син, вони назвали його Спиридоном – на честь діда, Спиридона Ширая, та дядька – товариша по зброї Івана Тимошенка, молодого Спиридона Спиридоновича Ширая, який напередодні появи на світ немовляти у тому ж таки 1712 р. помер вдома від ран.

Сини Спиридона Івановича згадані у документах як діти «придворного служителя, нации российской».¹⁵ Тобто був він у цивільній службі при дворі. Ймовірно, знаходився в оточенні Олексія Розумовського (який понавів до Петербурга багато своїх родичів та друзів), а згодом – серед прислуги спадкоємця престолу Петра Федоровича, майбутнього імператора Петра III, якого, за наказом Єлизавети Петрівни, охороняли «малоросійські козаки». Після дворцевого перевороту 28 червня 1762 р. нова імператриця відмовилася від послуг Спиридона (який, мабуть, багато знав).

Від 1764 р. він вже служив у щойно відкритій Новоросійській губернській канцелярії в Кременчуці генеральним писарем. Дружину, з якою побрався ще перед 1740 р., звали Варвара Ларіонівна, яка, на наш погляд, походила із роду Майбород, – власівських сотників Миргородського полку (до складу якого до 1764 р. входив і Кременчук). Подружжя мало шестеро відомих нам дітей. Трьох синів – Григорія (1740 г. р.), Ларіона (1744 г. р.) та Миколу (1750 г. р.), і трьох доньок: Марію та Варвару, які залишилися у дівках, а також Єфросинію, котра вийшла за поручика Івана Соколова (ймовірно,

сина коменданта форту Св. Єлизавети полковника Олександра Соколова) і мала із ним доньку Мотрону.

Синам же, Григорію, Миколі та Ларіону, випало щастя стати одними із перших дворян Новоросійської губернії та Катеринославського намісництва, столицею яких аж до початку 1790-х рр. залишався Кременчук.¹⁶ Їхня справа про дворянство також засвідчує, що спадковими дворянами Алексеєви не були, позаяк їх за заслуги батька внесли лише до першої частини родовідної книги – тобто вони стали першими в сім'ї, хто одворянився.¹⁷

Всі досліджувачі цього роду дали Ларіона Спиридоновича у глибину століть не сягають, ніби він «з облаков звалився», як писав С. Величко. При цьому, невідомо звідки взявшись, Ларіон Алексеєв робить карколомну кар'єру (як, до речі, і його брати), а також густо споріднюється з відомими та впливовими родинами. Народився він у 1744 р. і «показыван был по формулярному списку нации российской из дворян».¹⁸ В службу вступив у 1755 р. (в 11 років). Брав участь у Семилітній війні 1756–1763 рр. і при її закінченні став прапорщиком (1763). З 1767 р. – вже капітан, від 23.09.1769 р. – секунд-майор, а на 1775 р. – гвардії полковник. Проходячи потім цивільну службу, мав ранги колезького асесора (1774), надвірного радника (1776), колезького радника (1780), статського радника (1783) і дійсного статського радника (1787).

Вже від 1770 р. (у 25 років) займав відповідальні та «хлібні» посади в адміністрації примученого краю. Земський комісар Новоросійської губернії (1771–1775). Голова Межової експедиції Новоросійського губернського правління (1775–1776). Член Саксаганського повітового правління (1776). Губернський товариш і правитель канцелярії новоросійського губернатора М. В. Муромцева (1776–1778). Очільник уряду Слов'янської (Нікополь) провінції (1778). Губернський товариш азовського губернатора В. О. Черткова (1779–1783). Правитель справ ліквідаційної комісії Азовської губернії (1783–1784). Голова палати карного суду Катеринославського намісництва (1784–1787).

Як державний діяч, займав уряди віце-губернатора Азовської губернії (1782), правителя Кавказького намісництва (1787–1788), правителя Новгород-Сіверського намісництва (1795–1796): «Именным указом даным Сенату от 3.08.1786 г. всеилюстриейшим повелением приказано отправлять ему должность правителя Кавказского наместничества. По указу от 28.09.1794 г. исправлял должность правителя Екатеринославского наместничества. Указом Сената от 3.01.1797 г., когда он был новгород-северским губернатором, приказано ему быть губернатором тамбовским».¹⁹

¹³ Лаєвський А. С. Старшинський корпус Стародубського полку за доби гетьмана Івана Мазепи. *Сіверянський літопис*. 2015. № 4. С. 18–32.

¹⁴ ІР НБУ (Інститут рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського). Фонд XII. Справа 38 (Модзалевський В. Л. Тимофей Алексеєв, полковник стародубський (1676–1678, 1687–1689) и его семья. (Очерк из истории Малороссии XVII–XVIII в.). Рукопис статті).

¹⁵ РГИА. Ф. 1343. Оп. 51. Д. 98. Л. 127.

¹⁶ РГИА. Ф. 1343. Оп. 51. Д. 98. Л. 3, 29–30, 126–127. РГИА. Ф. 1343. Оп. 45. Д. 608.

¹⁷ РГИА. Ф. 1343. Оп. 51. Д. 98. Л. 3 об., 4 об., 4–5.

¹⁸ Там же. Л. 127.

¹⁹ ДНІМ. ВФ. (Дніпропетровський національний історичний музей ім. Д. Яворницького. Відділ фондів). Арх. 536. Арк. 9 (Родовідна книга).

Указом Павла I від 23 березня 1797 р. призначений псковським губернатором: «Состоящему не у дел бывшему новгородско-северскому губернатору²⁰ действительному статскому советнику Алексеєву повелеваем быть гражданским губернатором во Псковской губернии».²¹ На цій посаді перебував з 23.03.1797 р. до 5.09.1798 р. Власне, до смерті. Кавалер орденів Св. Володимира 4 ст.²² та Св. Анни 1 ст.²³ Помер 28 жовтня 1798 р. і був похований у Пскові на церковному цвинтарі біля Микитівської церкви.

Отже, по-перше. Коли відстежуєш біографію і послужний список Ларіона Алексеєва, то дивиєшся, як нікому не відомий, без роду і племені чоловік дуже швидко робить таку успішну кар'єру. Вже у сорок років він дійсний статський радник, має високі орденські нагороди. Зрозуміло, що випадкових людей у цій номенклатурі ніколи не траплялося.

Та коли погодитися із тим фактом, що він син Спиридона Алексеєва і онук Євфимії Ширай, то все відразу пояснюється. Адже він став близьким родичем Олександра Безбородька (секретаря і радника Катерини II), Петра Завадовського (фаворита імператриці), а також вельми впливових при дворі Гудовичів та Скороп, а вже через них – інших дуже важливих для імперії осіб. При дворі він також познайомився і з Г. Потьомкіним, який став хрещеним батьком його дітей і сподвижником якого у Новоросії Ларіон був до смерті «світлішого» у 1791 р.

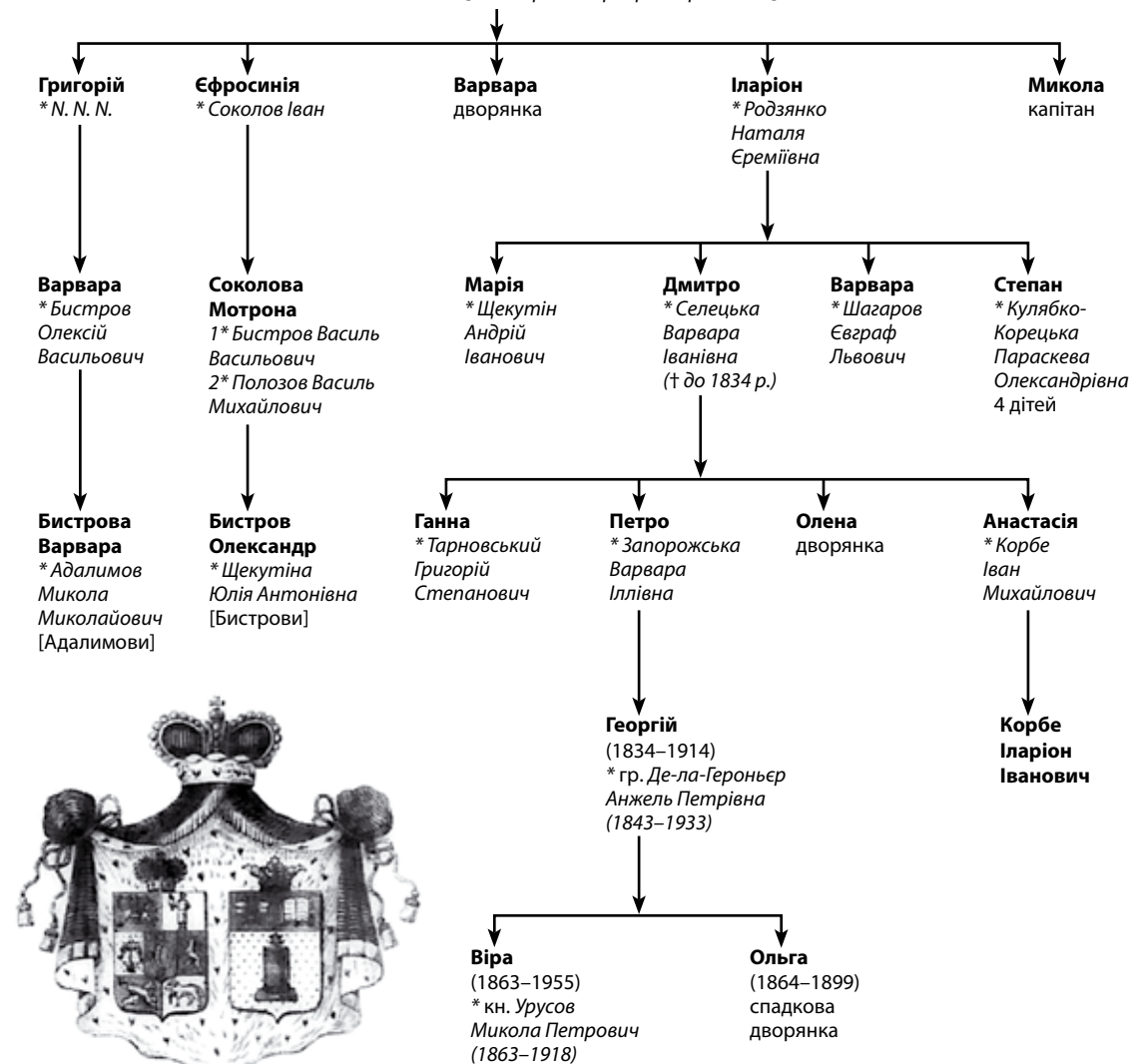
А тоді, як і нині, непотизм, кумівство, сімейність високих урядовців вважалися чеснотою та заохочувалися. Очевидно, що високопоставлені родичі всіляко сприяли Ларіону Спиридоновичу. Завдяки їхній підтримці він і зробив доволі успішну кар'єру. Не менш стрімким був і службовий зліт його синів: Дмитро у 28 років – надвірний радник (підполковник), Михайло у 24 роки – капітан, а Степан у 22 роки – майор.

По-друге. Шлюби у колі родини Алексеєвих укладалися не із представниками дворянських еліт глибинної етнічної Росії, а з такими самими дітками колишніх славних козацьких старшин Гетьманщини і головно – Сіверщини: Ханенків, Рудиць, Селецьких, Тарновських, Запорозьких, Корецьких, Кулябко-Корецьких, Романовських та ін. Гроші до грошей, земля до землі. Сам Ларіон одружився із донькою заможного землевласника Яреми Родзянка Наталею, поріднившись через її брата Петра із Михайлом Фалеевим – впливовим фаворитом і сподвижником Г. Потьомкіна. Сини породичалися із Селецькими (а через них – із Апостолами) та Кулябко-Корецькими, доньки – із Щекутініми, Стопановськими та Шагаровими, онуки – із Тарновськими та Запорозькими. За допомогою родинних кланових зв'язків Ларіону вдалося створити у Катеринославському намісництві міцну соціальну основу подальшого розвитку і процвітання свого роду. А його маніпуляції із земельними ділянками, про що скажемо далі, теж опосередковано підтверджують нашу гіпотезу.

АЛЕКСЕЄВИ

Алексеєв Спиридон

* [Майборода Варвара Іларіонівна?]

²⁰ Призначення на цю посаду теж не випадкове. Новгород-Сіверщина, вочевидь, була його батьківщиною.

²¹ Яворницький Дмитро. Твори у 20 томах. Т. 8. До історії Степової України. Київ – Запоріжжя, 2006. С. 264.

²² ДНІМ. ВФ. КП-113171/Арх. 34147. Грамота від 22.09.1784 р.

²³ ДНІМ. ВФ. КП-113171/Арх. 34153. Грамота від 10.04.1798 р.

Відтак, зрозуміло, що це сімейство не випадково тісно пов'язувалося саме з козацько-старшинською знаттю, а не із московською елітою, що теж вказує на її українське походження. І, нарешті, самі Алексєєви ніколи не співвідносили себе із жодним великоросійським родом Алексєєвих і гербами їхніми не послуговувалися. Більше того, першу гербову справу порушив останній представник катеринославської гілки Георгій Петрович. Дипломом (жалуваною грамотою) імператора Олександра II від 14 червня 1878 р. він був nobilitований спадковим дворянином і нагороджений особистим гербом.²⁴ В його описі сказано: «В золотом щите лазуревый укороченный столб, сопровождаемый вверху таковою же о шести лучах звездой. Глава щита расчечена: в первой, червленой части, золотая пчела с черными ножками, во второй, лазуревой части, серебряная открытая книга. Щит увенчан дворянскими шлемом и короною. Нашлемник: пять страусовых перьев, среднее золотое, второе лазуревое, третье червленое и крайние серебряные. Намет: справа лазуревый с золотом, слева червленый с золотом».²⁵ І цей опис не співпадає із жодним гербом великоросійських Алексєєвих.

Після тривалого пошуку зручного помістя, їхнім родовим гніздом у Придніпров'ї стала Котівка на Орелі — знаменитий колись маєток, осідок науки, мистецтва та культури.²⁶ Міцно вгніздившись на Катеринославщині, Алексєєви відіграли важливу роль в історії та культурі цього краю, на що вже вказували дослідники.²⁷

Як ми щойно зазначили, дружиною Іларіона стала Наталя Єреміївна Родзянко — донька «малоросійського полковника», поміщика Хорольського повіту Єремії Степановича та його дружини Анастасії Степанівни Родзянок. Генеалогічний початок цього роду губиться у п'ятмі століть. Першим представником і засновником/пробандом наразі вважаємо козака Хорольської сотні Івана Родзянка (Родзинку). Це достеменно відомо, тому що його онук Стефан у 1723 р. записаний у компуті як «з діда і отця козак».²⁸ Народився він десь між 1627–1630 рр. Тому цілком ймовірно, що був учасником і самовидцем подій війн Б. Хмельницького та нещасної Руїни.

Його син, Василь Іванович, народився близько 1652 р. (80 років у 1732 р.). Службу розпочав десь у 1670-х роках теж козаком Хорольської сотні, а у 1701–1704 та у 1710 рр. згадувався її сотником. Впродовж 1704–1710 рр. перебував у Стокгольмі у шведському полоні (сім років) після поранення у бою. У компуті 1723 р. вже записаний миргородським полковим обозним (тобто відповідальним за полкову артилерію)²⁹ і був ним

до 1732 р. На цьому уряді підписав Коломацькі петиції Павла Полуботка.³⁰ Наказний полковник у Миргородському полку у 1724 та 1725 рр. На 1723 р. мав двір у Хоролі і за ним, як рангова маєтність, значився хутір, в якому проживав підданий Юсько Іваненко, та два шинки в Хоролі, в яких шинкували піддані Семен Губенко і Павло Чухно.³¹ Неписьменний. Тесть Григорія Лазаревича по доньці Ганні. Помер у 1732 році в Хоролі, де й похований: «1732. Декабря 11 пред вечернею преставился Василий Родзянка, обозный полку миргородского проживе от рождества лет 80».³² Разом з єдиним сином Стефаном започаткував широке розгалуження цього козацько-старшинського, а згодом дворянського роду, який живе і понині.

Стефан Васильович народився близько 1686 р. (49 років у 1736 р.). У двадцять років, у 1706 р., вступив на службу до Війська Запорозького (так офіційно іменувалися збройні сили Гетьманщини). Вже у 1723 р.³³ став сотником Хорольської сотні і був ним до 1732 р. Разом з батьком підписував у 1723 р. Коломацькі чолобитні П. Полуботка. Після батькової смерті зайняв посаду миргородського полкового обозного (1732–1736). Помер на уряді у 49 років, про що дізнаємося із його посмертного портрета: «Року 1736 місяця августа 31 преставился Стефан Родзянка, обозный полку миргородского, от рождества поживе лет четири десять и девять».³⁴ На портреті ж бачимо підстаркуватого чоловіка, виснаженого хворобою, похмурого, довгобразого, довгоносого і вузькоокого.

Разом з дружиною Пелагеєю (ймовірно, попівною) Стефан мав кількох доньок та п'ятеро синів: Ярему, двох Іванів, Семена та Василя. Всі вони започаткували окремі гілки цього великого роду. Тесть Д. В. Оболенського та І. В. Лазаревича. Сват Г. Бороздни, М. Мартоса та слобідського полковника із молдавських «зрадників» П. Куликовського (Караймана).

Наразі нас зацікавить лише старший син Стефана Ярема (Єремія, Веремій). Освіту він здобував у Києво-Могилянській академії: відомо, що у 1727 р. навчався у класі інфами.³⁵ На службу пішов до Генеральної військової канцелярії канцеляристом і був там у 1735 р. Того самого року зайняв уряд сотника Хорольської сотні Миргородського полку на місце батька (1735–1760). Згодом став миргородським полковим обозним (1766–1779) — теж спадковий уряд Родзянок. 5 травня 1779 р. вийшов у відставку в чині «малоросійського полковника». Мав значні земельні володіння у Миргородському полку. Спорудив у Хоролі дерев'яну церкву Петра і Павла. Його дружину звали Анастасія Стефанівна. І хоча прізвище її кануло в Лету, на щастя, зберігся розкішний портрет

²⁴ ДНІМ. ВФ. КП-38741/ Арх. 753.

²⁵ Там само.

²⁶ Феодосий (Макаревский). Материалы для историко-статистического описания Екатеринославской Епархии. Церкви и приходы прошедшего XVIII столетия. Екатеринослав, 1880. С. 126

²⁷ Абросимова С. В. Катеринославські дворяни Алексєєви (за документами родинного архіву). *Південна Україна XVIII–XIX століття*. Запоріжжя, 2003. Вип. 7. С. 126–140. Кочергін І. О. Катеринославський дворянський рід Алексєєвих. *Придніпров'я: історико-краєзнавчі дослідження*. Вип. 13. Дніпропетровськ, 2015. С. 88–96.

²⁸ Швидько Г. К. Компут і ревізія Миргородського полку 1723 р. Дніпропетровськ, 2004. С. 50.

²⁹ Там само. С. 17.

³⁰ Коломацькі чолобитні (петиції) — два звернення 1723 р. козацької старшини до імператора Петра I з проханням відновити права і вольності Гетьманщини.

³¹ Швидько Г. К. Компут і ревізія Миргородського полку. С. 318–319. Наявність цих шинків опосередковано вказує на те, що його дружиною була донька крамаря, єврейка або вихрестка. Серед старшин на той час стали популярними такі шлюби.

³² Белецкий Платон. Украинская портретная живопись XVII–XVIII вв. Ленинград: Искусство, 1981. С. 204.

³³ Швидько Г. К. Компут і ревізія Миргородського полку. С. 50.

³⁴ Белецкий Платон. Украинская портретная живопись. С. 204.

³⁵ Модзалевский В. Л. Малороссийский родословник. Том четвертый (П—С). Киев, 1914. С. 297.